

လံာ်တၢ်ပာ်ဖျါအဖုၣ်
လါစဲးပထုဘၣ် ၂၀၁၉ နံၣ်

ပျံးစိးခံလၢအစၢၤယံၤ

လီၤကဝီၤကမုၢ်ဖဲကီၢ်ပယီၤမုၢ်ထီၣ်ကလံၤထံးတဖၣ်အတၢ်ထံၣ်တၢ်ပာ်သးလၢ တၢ်မုၢ်တၢ်ခုၣ်, တၢ်တီတၢ်တြၢ်
ဒီးတၢ်သ့ဟံးမူဒါ အဖီခိၣ်

ပုၤလီၤကဝီၤဖိလၢအအိၣ်လၢ ကီၢ်ပယီၤကလုာ်န့ၣ်ဆံးအိၣ်ဆိး
လီၤတဖၣ် တူၢ်ဘၣ်ဒီးဝဲတၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲလၢ အပိာ်ထွဲထီၣ်အခံခိဖျါ
တၢ်မၤပယုဲပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ် လၢအပူၤကွံာ်တဖၣ်အယီၤန့ၣ်လီၤ.
တၢ်မၤပယုဲပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ်တဖၣ်အံၤ ပၣ်ယုာ်ဝဲဒၣ်ဒီးတၢ်မၤ
ပယုဲလၢအကဲထီၣ်အသးလၢ တၢ်ဒုးအဆၢကတီၢ်ဒီး တၢ်ကွၢ်ဆၢၣ်
မဲာ်ဘၣ်တၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲ ခိဖျါတၢ်မၤအါထီၣ်သးအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤဒီး
မုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ် အတၢ်မၤဟးဂီၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. န့ၣ်အသိး စုကဝဲၤ
တၢ်ဘၣ်ဂံာ်ဂုၢ် လၢအကဲထီၣ်ဒီးအသးမုၢ်ဂုၤ, တၢ်တီတၢ်တြၢ်သန့
လၢအလဲၤသယဲၤလီၤသးမုၢ်ဂုၤ, ထံၣ်ကီၢ်ပယီၤတၢ်ဒုးတၢ်ယာ် ဒီးတၢ်မၤပယုဲ
ပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ်တဖၣ်ကဲထီၣ်ဒီးအသး လၢထံကီၢ်အပူၤ
န့ၣ်လီၤတၢ်ထုသန့အသိး ဒီးလၢအကွၢ်ဂီၤလီၤဆိလီၤသးအဂၤတဖၣ်
အိၣ်ဒီးဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယီၤ တၢ်ဂုၢ်ကျဲးစးဘျါရဲဝဲ
တၢ်မၤပယုဲ တဖၣ်အံၤဒီး တၢ်မၤကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ်အိၣ်န့ၣ်
ယံာ်နီၣ်ဒီးဝဲန့ၣ်လီၤ.

ကညီဒီကလုာ်စၢဖျါကရၢ (KNU) ဒီး ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်တဖၣ်
ဆဲးလီၤဝဲတၢ်ပတုာ်တၢ်ခးပတြီၤအလံာ်ပံးပာ် ဝဲ ၂၀၁၂ နံၣ်ဝံၤ
အလီၢ်ခံ တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်လၢ တၢ်ထံၣ်အိၣ်ဖျါဖျါဖျါတဖၣ်
အိၣ်ထီၣ်ဝဲဘၣ်ဆၢၣ် လီၤကဝီၤဖိလၢအအိၣ်ဆိးလၢ ကီၢ်ပယီၤမုၢ်
ထီၣ်ကလံၤထံးတဖၣ်တူၢ်ဘၣ်ဒီးဝဲ တၢ်မၤပယုဲပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ်
အါအါဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. စုကဝဲၤတၢ်ဘၣ်ဂံာ်ဂုၢ်စုၤလီၤဝဲဒၣ်အံၤ ကဲထီၣ်
တၢ်ဒါလီၤန့ၣ်ဝဲကျဲလၢ တၢ်မၤပယုဲ အကွၢ်အဂီၤအဂၤ န့ၣ်အမုၢ်
တၢ်ဟံးန့ၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်, တကးဒီးဘၣ် ဒုးကဲထီၣ်တၢ်အိၣ်သး
လၢအနးဒိၣ်ထီၣ် လၢသဝီဖိတနီၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ကမုၢ်ပုၤတဝၢလၢ
အတူၢ်ဘၣ်တၢ်တဖၣ် ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဘၣ်ဝဲဒီးစုကဝဲၤတၢ်ဘၣ်ဂံာ်ဂုၢ်လၢ
အန့ၣ်လၢအဆံအတၢ်ပိာ်ထွဲထီၣ်အခံ, ကလုာ်န့ၣ်တၢ်ကွၢ်တလီၤဒီး
ဒီးန့ၣ်ဘၣ်နီၣ်သးအတၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးလၢ အဒိၣ်အမုၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

လံာ်ပာ်ဖျါအလၢအပူၤန့ၣ် တၢ်ဂုၤလီၤဆီၤလၢအဲကလံးကျိၣ်ဒီးပယီၤကျိၣ်
န့ၣ်လီၤ. လံာ်ပာ်ဖျါလၢကျိၣ်သၢမံၤလၢအံၤ တၢ်ဟံးန့ၣ်အီၤသ့လၢ ကညီဂွံဝိ
ခွဲးယာ်ကရူာ် တၢ်ကစီၣ်သန့ဝဲ www.khrgh.org အပူၤသ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.

ဖဲ ၂၀၁၅ နံာ် တာ်ဆဲးလီၤဖဲ ထံာ်ကီၤဒီဘုာ်တၢ်ပတုာ်တၢ်ခးအလံာ်ယံးယာ် (NCA) န့ာ် ဇးအိာ်ထီာ်ဖဲ တၢ်ဆိတလဲအဂ့ၤတနီၤန့ာ်လီၤ. နီၤတၢ်မၤတၢ်မုာ်တၢ်ခုာ်အကျိၤအကျဲအံၤ အိာ်ကတၢ်ထီၤအသး လၢဆၢကတီၢ်ခဲအံၤအသး တၢ်ကဘျါရဲတၢ်မၤပယုဲပုၤဟီာ်ခိာ်ဖဲ ခွဲယာ်လၢအပူၤကွံာ် လၢအမ့ၢ်တၢ်စံာ်စိၤအအာတဖၣ် ဒီးတၢ်မၤပယုဲလၢကကဲထီာ်သးအသီတဖၣ် လၢကီၤပယီၤမုာ်ထီာ်ကလံၤထံးအပူၤ တုၤအပတီၢ်ဆံးအါလဲာ်န့ာ် တၢ်တသ့ညါအီၤဖျါဖျါဖျါဒီးဘၣ်န့ာ်လီၤ. နီၤနီၤတခီ, တၢ်မၤပယုဲလၢအပူၤကွံာ် အတၢ်ပိာ်ထွဲထီာ်အခဲ သ့တဖၣ် မၤဘၣ်ဒီးဒီးဒါလီၤကတီၢ်ဖိတဖၣ်အတၢ်အိာ်မူကိးန့ၤဒီး ဒီးတကးဒီးဘၣ် တၢ်မၤပယုဲအက့ၢ်ဂီၤလၢအသီတဖၣ်စ့ၢ်ကိး မၤဘၣ်ဒီး လီၤကတီၢ်ဖိတဖၣ် အတၢ်လုာ်အိာ်သးသမူ အမုာ်ကျိၤဖဲကွံာ်ဒိာ်မးန့ာ်လီၤ. လၢတၢ်န့ာ်အယိ ပုၤလၢအတုာ်ဘၣ်တၢ်မၤပယုဲပုၤဟီာ်ခိာ်ဖဲ ခွဲယာ်တဖၣ် ကဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်တီတၢ်တြၢ်ဒီးစ့အိာ်လိး လၢအမၤဘၣ်လီာ်ဘၣ်စးက့ၤအဝဲသ့အတၢ်အိာ်မူန့ာ် မ့ၢ်တၢ်လၢအရဲဒိာ်ဒိာ်မးန့ာ် လီၤ. တၢ်ဘၣ်ယိာ်ဘၣ်ဘျီတဖၣ် ဘၣ်တၢ်ဘျါရဲအီၤတုၤလီၤတီၤလီၤအိာ်တအိာ်န့ာ် ထဲဒါပုၤကမျါလၢအတုာ်ဘၣ်တၢ်တဖၣ် ဆၢတၢ်ဝဲသ့န့ာ်လီၤ.

တၢ်ဂီၤအံၤ ဘၣ်တၢ်ဒီးန့ၢ်အီၤဖဲ လၢမ့ၢ် ၂၀၀၆ နံာ် ဖဲလုာ်သီကီၤဆၢ, မ့ၢ်တြၢ်ကီၤရဲာ်အပူၤန့ာ်လီၤ. တၢ်ဂီၤအံၤဟံၤဖျါဖဲ မ့ၢ်ကမဲတဂၤ ဒီးအဖိလွံာ်ဂၤလၢ တၢ်ယုာ်အိာ် ကမ့ၢ်အလီၤတတီၢ်န့ာ်လီၤ. ပိာ်မုာ်အံၤအဝၢန့ာ် ပယီၤသးတဖၣ် ခးသံကွံာ်အီၤ ဖဲ ၂၀၀၆ နံာ်အခါန့ာ်လီၤ. (တၢ်ဂီၤ- KHRG)

လံာ်တၢ်ကစီာ်တဘျီအံၤ ဟံၤဖျါထီာ်တၢ်ထံာ်ဘၣ်ယးဒီး တၢ်မၤပယုဲပုၤဟီာ်ခိာ်ဖဲခွဲယာ်အက့ၢ်အဂီၤလၢအပူၤကွံာ်တဖၣ်ဒီး တၢ်မၤပယုဲ အက့ၢ်အဂီၤလၢ အဆိတလဲထီာ်အသးတဖၣ် လၢကီၤပယီၤမုာ်ထီာ်ကလံၤထံးအပူၤ ယုာ်ဒီးတၢ်ဒီးန့ၢ်တၢ်တီတၢ်တြၢ် ဒီးတၢ်ဘျီဘၣ် မၤဂ့ၤထီာ်က့ၤ တၢ်မၤဘၣ်ဒီးပုၤဟီာ်ခိာ်ဖဲခွဲယာ်တဖၣ်အံၤအဂီၤန့ာ်လီၤ. ဒီးသိးတၢ်ကန့ၢ်ပာ် တၢ်ဆိတလဲတဖၣ်အံၤအဂီၤ ကညီဂိုဝ်းခွဲယာ် ကရူာ် (KHRG) ပညိာ်ဒီး သံကွံာ်သံဒီးသဝီဖိတဖၣ် ဘၣ်ယးဒီးအဝဲသ့အတၢ်အိာ်မူ တၢ်အိာ်သးလၢတၢ်မၤ NCA ဖဲ ၂၀၁၅ နံာ် ဝံၤအလီၤခဲန့ာ်လီၤ. နီၤလဲာ်ဂ့ၤလဲာ်ဂ့ၤ စးထီာ်လၢတၢ်မၤပတုာ်တၢ်ခး ဖဲ ၂၀၁၂ နံာ်ဝံၤလံၤလံၤန့ာ် တၢ်တြၢ်န့ၢ်ပာ်အီၤလၢ သးအတၢ်ပူၤ တၢ်ဂဲၤ ဒီးတၢ်မၤပယုဲ ပုၤဟီာ်ခိာ်ဖဲခွဲယာ်တဖၣ်အံၤ ဆိတလဲသးအါမးန့ာ်လီၤ. လံာ်တၢ်ကစီာ်တဘျီအံၤ ပညိာ်ဒီးဘၣ်ထွဲ တၢ်အာ် လီၤဘၣ်သး ခံၤဘျီလၢဂီၤတကတီၢ်ညါဒီးသိးတၢ်ကဆိကမိာ်ထံာ်အီၤ, မ့ၢ်လၢသဝီဖိတဖၣ်ထံာ်လၢ တၢ်မၤတၢ်ပတုာ်တၢ်ခး ခံကတီၢ်လၢာ်အံၤ မ့ၢ်တၢ်တမံၤယီၤလၢအမၤဒီးအသး တုၤမုာ်မဆါတနီၤအံၤန့ာ်လီၤ.

အဆာဒ် ၁ - တံးမပယွဲပုဟ်ဒ်ခိၣ်ဖိခွဲးယံလၢ တံးတချးမးဒဲးတံးပတုၣ်တံးခး - တံးဟ့ၣ်သါအအာလၢ တံးတုၣ်ဘၣ်အီၤတုၤမုၢ်မဆါတနံၤအံၤ

လံာ်အဆာဒ် ၁ ကွဲးဖျါထီၣ် ဘၣ်ယးကီၢ်ပယီၤမုၢ်ထီၣ်ကလံၤထံးအပူၤ တံးမပယွဲဒီးမးဘၣ်ဒ်ပုဟ်ဒ်ခိၣ်ဖိခွဲးယံလၢအကဲထီၣ်အသး လၢအပူၤကွဲးတဖၣ် ဖဲတံးတမၤတံးပတုၣ်တံးခးဒဲးဘၣ်အခါန့ၣ်လီၤ. တံးအံၤကဒုးသ့ၣ်ညါပုၤဘၣ်ယးဒီး တံးလၢကမုၢ်တဖၣ်ဘၣ်ကွဲးဆၢၣ် ဖဲဘၣ်ဝဲ တချးဒဲးလၢ ၂၀၁၂ နံၣ် ဒီးပညိၣ်ဟ်ဖျါဝဲ လီၤဆီၣ်တံးဘၣ်ယး တံးသုးဆူၣ်လီၢ်ကျဲးဒီး တံးမပယွဲပုဟ်ဒ်ခိၣ်ဖိခွဲးယံ အတံးဘၣ်ဒ်ဘၣ်ထံးလၢအပိာ်ထွဲထီၣ်အခံတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်သီးတံးကနီၤပာ်ဝဲ ကမုၢ်လၢအအိၣ်လၢကီၢ်ပယီၤမုၢ်ထီၣ်ကလံၤထံးတဖၣ် အတံးထံၣ်, တံးကီၢ်တံးခဲလၢအကွဲးဆၢၣ်ဖဲဘၣ်ဝဲတံးမုၢ်တံးခုၣ်အကတီၢ် ဒီးတံးမိၣ်န့ၣ်သးလီၢ်တံးတံးတြီၤလၢ ပုၤတုၣ်ဘၣ်တံးတဖၣ် အကျါအဂီၢ် အရဲဒ်လၢတံးကနီၤပာ်ဝဲ တံးစံၣ်စါတဲစါဒီး တံးဟ့ၣ်သါလၢအအာတဖၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ.

အဆာဖိ (က) - တံးကွဲးကဒါကွဲး အံၤဟ်ဖျါထီၣ်ပယီၤသုး အတံးဟဲန့ၣ်ဒုးထီၣ်ကညိသဝီဖိတဖၣ်လၢ အကျါအကျဲလီၢ်တံး လီၤဆဲးအပူၤ ဒီးဆီၣ်တံးမးန့ၣ်ဒုးကဲထီၣ်ကမုၢ်လၢအအိၣ် လၢတံးဒုးကဲထီၣ်သးဟီၣ်ကဝီၤတဖၣ်ဆူ တံးမပယွဲပုဟ်ဒ်ခိၣ်ဖိ ခွဲးယံအါအါဂီၢ်ကီၢ် ဒ်တံးအကါဒ်တံးမးန့ၣ်လီၤ. တံးမပယွဲတဖၣ် အံၤပၣ်လုၣ်ဒီး တံးမသံမာဏီ, တံးမဆါပယွဲ, တံးမလၢအတ လီၤကံၤပုၤကုၤပုၤကညိ မ့တမ့ တံးမလၢအလၢကပီၤတအိၣ်, တံးသုးမုၢ်/ခွါ တံးမတရီတပါထီၣ်ပိာ်မုၢ် ဒ်တံးဒုးအစုကတဲၤ တံးမးဒီး ဒ်တံးမဟးဂီၢ်တံးစုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ်တံးမးအသီးန့ၣ်လီၤ. ပယီၤ သုးစုးကါပုၤကမုၢ်တဖၣ် ဒ်ပုၤမးတံးဖိလၢတံးတဟ့ၣ်အီၤအဘူး အလဲ, တံးသုးအီၤလၢသုးဂ့ၢ်ဝီတံးပညိၣ်အဂီၢ်, ဆီၣ်တံးမးန့ၣ် ပုၤတုၣ်ဘၣ်တံးတဖၣ်လၢတံးစုဆူၣ်ခိၣ်တကး ဒီးတံးမပျါမးဖုး လၢကဲထီၣ်သးသမူ အတံးလီၤဘၣ်ယံၣ်ဒုၣ်လဲာ်န့ၣ်လီၤ. ပယီၤသုး တဖၣ်မးစုာ်ကီးဝဲ တံးဂုၢ်ဆူၣ်ပျါဆူၣ်တံး, တံးယုးန့ၣ်ဆူၣ်တံးဒီး မးသ ကီးတံးဒီးကီၢ်ပယီၤပဒ်အတံးကရၢကရီတဖၣ်လၢ တံးဟံးန့ၣ်ဆူၣ် ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်န့ၣ်လီၤ.

တံးဂီၢ်အံၤဟ်ဖျါထီၣ်ဝဲ သဝီဖိတဖၣ်လၢဘၣ်တံးခးသံအီၤလၢ ပယီၤသုးလၢကျဲ ဖဲဖျးဒုဒီးသဒါဟီၣ်ကဝီၤ. မုၢ်တြီၢ်ကီၢ်ရုၣ် ဖဲ ၂၀၀၇ နံၣ် လၢမးဂျး ၂၁ သီအနံၤန့ၣ်လီၤ. (တံးဂီၢ်- KHRG)

“ပယီၤသုးတအဲၣ်ပဟးထီၣ် တလၢကွဲးလၢတံးဟ်ပနီၣ်ဟီၣ်ကဝီၤအချၢဘၣ်. အမၤပမးန့ၢ် လံာ်တံးပျဲ ဟးလၢတံးလဲၤတံးကွဲးအဂီၢ် လီၤ. ပမ့ၢ်တဟ်ကဲအဝဲသ့ၣ်အတံးသိၣ်တံးသီန့ၣ် တံးဖိၣ်ပုၤဒီးမးသံပုၤသုလီၤ. [...] အဝဲသ့ၣ်မးသံပုၤသဝီဖိတဘျးဂၤ လၢအလဲၤမးအိၣ်ညၢၣ်ဒီးလုအိၣ်တံးဒီးတံးလၢၣ် လၢပုၤပုၤဖဲတံးဟ်ပနီၣ်တလၢအလီၢ်အခါန့ၣ်လီၤ.”

ပိာ်ခွါတဂၤလၢအစံးဆါတံးသံကွဲးလၢအအိၣ်လၢ မူကီၢ်ဆၢၣ်, ချၢၣ်လွံာ်ထူၣ်ကီၢ်ရုၣ်, ပကိာ်ကီၢ်ခိမုၢ်ထီၣ်

အဆာဖိ (ခ) - တံးသုးဆူၣ်လီၢ်ကျဲ အံၤဟ်ထံနီၤဖးဝဲ တံးဟဲကဲထီၣ်သးဒီး တံးလၢအဟဲပိာ်ထွဲထီၣ်အခံတဖၣ် လၢတံးသုးဆူၣ်လီၢ်ကျဲခိမုၢ် တံးသဘံၣ်သဘုၣ်အယီၤန့ၣ်လီၤ. ကညိဖိဒီးပုၤတဝါအဂၤတဖၣ် ဘၣ်ဟ်တုၢ်အနုသဝီဒီး ယုာ်မုာ်ဟးဖျးတဘျီဝံၤတဘျီ ခိဖျါတံးဒုးကဲ ထီၣ်သးလၢ သုးဖိၣ်စုကတဲၤတဖၣ်အဘၢၣ်စၢၤအယီၤန့ၣ်လီၤ. လၢတံးအဒိအတံးတနီၤအပူၤ ပယီၤသုးအိၣ်ဒီးတံးပညိၣ်လီၤတံးလီၤဆဲး ဒီး ဟ်ပနီၣ်ယံၣ်ဒုးဝီဒီးမးပျါမးဖုးသဝီဖိတဖၣ်လၢကသုးလီၢ်သုးကျဲန့ၣ်လီၤ. ပုၤတနီၤယုာ်ထီၣ်ကွဲးမုၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်ပျါလၢ ကဘၣ် တံးဟ်ပနီၣ်အီၤလၢ တံးမပယွဲပုဟ်ဒ်ခိၣ်ဖိခွဲးယံအဂီၢ် ဖဲပုၤအဂၤဘၣ်ဟ်တုၢ်အနုသဝီခိမုၢ် တံးဟံးန့ၣ်ဆူၣ်အဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်အခါန့ၣ် လီၤ. ကညိဒိကလုာ်တံးထူၣ်ဖျးသုးမုာ်ဒ် (KNLA) သုးဖိအဘူးအတံးတဖၣ် ဘၣ်တံးထံၣ်ပနီၣ်ဟ်အီၤလၢပယီၤသုးအယီၤ အဝဲသ့ၣ် ဘၣ်ကွဲးဆၢၣ်ဖဲဒီး တံးအိၣ်သးလၢတံးသုးဆူၣ်လီၢ်ကျဲန့ၣ်လီၤ. ပုၤလၢတံးသုးဆူၣ်အလီၢ်အကျဲတဖၣ် ဘၣ်ဟ်တုၢ်ကွဲးအတံးသုၣ်တံးဖျး အလီၢ်တဖၣ်အယီၤ အဝဲသ့ၣ်ကွဲးဆၢၣ်ဖဲဘၣ်ဒီး တံးလုာ်အိၣ်နီၤခိသးသမူအတံးဂုၢ်ကီၢ်ဒီး တံးအိၣ်တကူတလၢ ပၣ်လုၣ်စုာ်ကီးဒီး ပုၤလီၢ်အိၣ် ကမ့တဖၣ် ဒီး ပုၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲလၢဒဲကဝီၤပူၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ဘၣ်ကွဲးဆၢၣ်ဖဲဘၣ်ဝဲဒီး တံးအိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အတံးကီၢ်တံးခဲဒီး အါတက့ၢ် မုၢ်လၢတံးအိၣ်တံးဆိး တံးအိၣ်သးလၢအဖိၣ်အယာ်ဒီး တံးဒီးန့ၣ်ဘၣ်ဆူၣ်ချ့တံးဆိၣ်ထွဲမးစၢၤတလၢပုၤအယီၤန့ၣ်လီၤ.

အဆာဖိ (ဂ) - တာ်မာပယွဲပုဟ်ဟ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ် အတာ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးတဖၣ် အံၤကွၢ်ကဒါကွၢ်တာ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးလၢအကတီၢ်ဖုၣ်ဒီး ကတီၢ်ယံာ်လၢအအိၣ်ထီၣ်ခိၣ်ဖိ တာ်မာပယွဲပုဟ်ဟ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ်ဒီး တာ်လုာ်အိၣ်သးသမူ, တာ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဒီး တာ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အတာ် ဂျာ်ကီတဖၣ်အယိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တာ်ဂျာ်အကါဒိၣ်လၢတာ်လုထံၣ်သ့ၣ်ညါအီၤတဖၣ်

- ခိၣ်ခိၣ်ကဗျာ်လၢ အအိၣ်လၢကီၢ်ပယိၤမုာ်ထီၣ်ကလံၤထံးတဖၣ် ဒီးသန့ထီၣ်အသးလၢ စံာ်ပုၤတာ်သ့ၣ်တာ်ဖျး မ့တမ့ာ် တာ်မာလၢ တနံၤဂီၢ်တနံၤဂီၢ်ဒီး ခိၣ်ဖိတာ်မာပယွဲပုဟ်ဟ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ်အာအာသီသီအယိၤ ဟံၣ်ခိၣ်သံသဒၣ်ကွံာ် မ့တမ့ာ် အတာ်လီၤမာ်တစီၢ်တလီၢ် ဒၣ်လဲာ်အံၤ ဒုးကဲထီၣ်တာ်လုာ်အိၣ်သးသမူအတာ်ကီတခဲအယံာ်ထာဖးဒိၣ်လၢဟံၣ်ဖိယိဖိအဂီၢ်သ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ပယိၤသုးအတာ်ဟံးန့ၣ်ဆူၣ် မ့တမ့ာ်မာဟးဂီၤကွံာ်သဝီဖိအဟိၣ်ခိၣ်ကပံာ်လီၢ်ကျဲ ဒီးဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်န့ၣ် တြီယာ်သဝီဖိတဖၣ် ဒ်သိးကမာတာ်လၢတနံၤဂီၢ်တနံၤဂီၢ်လၢတာ်သဘျ့အပူၤ ဒီးကဒီးန့ၣ်ဘၣ်တာ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ အတာ်ဟ့ၣ်မာၤစၢၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢတာ်န့ၣ်အယိၤ တာ်အံၤဒုးကဲထီၣ်ဝဲတာ်ပျံၤတာ်ဖုးလၢ လီၢ်ကဝီၤဖိတဖၣ်အတာ်ဆၢထၢၣ်ဂၢၢ်ကျဲၤဘၣ်ယးမုာ်ကျိၤဝဲၤကွံာ်တကပၤ န့ၣ်လီၤ.
- လီၢ်ကဝီၤဖိလၢအအိၣ်မူတုာ်လၢအဘၣ်တာ်သံကွၢ်သံဒီးအီၤလၢ ကညီဂျာ်ဝိခွဲးယာ်ကရူာ် (KHRG) တဖၣ် တုာ်ဘၣ်ဒီးနီၢ်ခိၣ်အတာ်အိၣ် ဆူၣ်အိၣ်ချ့တာ်ဂျာ်ကီလၢအယံာ်အထာဒီး နီၢ်သးအတာ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- တာ်ဒုးတာ်ယၤ, တာ်န့ၣ်လီၤဒုးဂူၤသဝီတဖၣ်, တာ်လုာ်အိၣ်သးသမူတာ်ကီတခဲဒီး တာ်သုးဆူၣ်လီၢ်ကျဲတဖၣ် မာဘၣ်ဒိဝဲကညီ သးစၢ်တဖၣ်အတာ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ်တာ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အခွဲးအယာ် ဒီးဖိဒ်ဖိသၣ်အါဂၢၢ်ဘၣ်ဟးထီၣ်ကွံာ်ကွံာ်န့ၣ်လီၤ. ဟံၣ်ဖိယိဖိတနီၤ လၢအဟံၣ်ခိၣ်သံသဒၣ်ကွံာ်အဝဲသ့ၣ် တချုးလၢ ၂၀၁၂ နံၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ဆီၣ်ထွဲမာၤစၢၤကွၢ်အဖိအလံၤအတာ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ တန့ၣ်တသ့လၢဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

တာ်ဂီၤတဘျုးအံၤဘၣ်တာ်ဒိန့ၣ်အီၤဝဲ လၢအီၤကူး ၃ သီ, ၂၀၀၆ နံၣ် ဝဲလုာ်သီကီၢ်ဆၣ်, မုာ်တြီၢ်ကီၢ်ရၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. တာ်ဂီၤအံၤဒုးနဲၣ်ဝဲ ဖိသၣ်လၢအဘၣ် တာ်သုးဆူၣ်အလီၢ်အကျဲတဖၣ် မာလိန့ၣ်တာ်လၢ တာ်ဟံာ်အိၣ်ကဒုပန့ၣ်အလီၢ်န့ၣ်လီၤ. (တာ်ဂီၤ- KHRG)

တၢ်ဂီၤအံၤဘၣ်တၢ်ဒီးန့ၢ်အိၤဖဲ လါအိၤကူး ၄ သီ.၂၀၀၆ နံၣ် ဝဲလှၢ်သီကီၢ်ဆၣ်, မ့ၢ်တြီၢ်ကီၢ်ရၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. ဝိၣ်မ့ၢ်အံၤအိၣ်ဖျါထီၣ်အဖိလၢပှၢ်ပူၤ ဝဲအဲၤ ယှၢ်မ့ၢ်ဟးဖျိးအခါန့ၣ်လီၤ. အဲၤမၤန့ၢ်ဝဲတၢ်ကဟုကယၢ်လၢ ဖျါပူၤကသံၣ်သရၣ်တၢ်အအိၣ်န့ၣ်လီၤ. (တၢ်ဂီၤ- KHRG)

အဆၢဒိၣ် ၂ - တၢ်ဆဲးလီၤထံကီၢ်ဒီးဘၣ်တၢ်ပတုၣ်တၢ်ခးလံာ်ပံးယၢ်ဝံၤ တၢ်အိၣ်သးလၢ ကီၢ်ပယီၤမ့ၢ်ထီၣ် ကလံၤထံးအပူၤ

လံာ်အဆၢဒိၣ် ၂ မၤကွၢ်ဝဲ သဝီဖိတဖၣ်အတၢ်ဘၣ်ဘျိးဘၣ်ဒါ အိၣ်ဒီးတၢ်မ့ၢ်တၢ်ခုၣ်အကျဲလၢဆၢကတီၢ်ခဲအံၤ, တၢ်တူၢ်ဘၣ် ဘၣ်ယး တၢ်ပတုၣ်တၢ်ခးအံၤ ဘၣ်ဒီးအဲၤသ့ၣ်အတၢ်အိၣ်မူၤလဲၣ် ဒီးအဲၤသ့ၣ်ထံၣ်စိတ်စၢၤတၢ်လၢခါဆူညါမနုၤလဲၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. လံာ်အဆၢဒိၣ် အံၤသမံသမိးဝဲ မ့ၢ်တၢ်မၤပယုၤလၢအပူၤကွၢ်တဖၣ်လီၤစ့ၤအိၣ်တအိၣ် ဒီးလီၢ်ကဝီၤဖိတဖၣ် လဲၤခီဖျိကွၢ်ဆၢခဲာ်မဲာ်ဘၣ် တၢ်မၤပျံၤမၤဖုး အကွၢ်ဂီၤအသိလၢ ဆၢကတီၢ်ခဲအံၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

အဆၢဖိ (က) - တၢ်အိၣ်မူလၢ တၢ်ဆဲးလီၤထံကီၢ်ဒီးဘၣ်တၢ်ပတုၣ်တၢ်ခးအလံာ်ပံးယၢ်ဝံၤအလီၢ်ခံ အံၤပဲာ်ထံနီၤဖးတၢ်အိၣ်သးလၢ ကီၢ်ပယီၤမ့ၢ်ထီၣ်ကလံၤထံးအပူၤဒီး ကျၢၢ်တၢ်ကွၢ်ဝဲလၢ တၢ်အိၣ်သးဂ့ၤဒိၣ်ထီၣ်ဖဲတၢ်မၤတၢ်မ့ၢ်တၢ်ခုၣ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲ အိၣ်တၢ်တနီၤဘၣ်ဆၣ် တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအတၢ်သဘျုးအါထီၣ်ဝဲ ဒီးဟ့ၣ်စ့ၢ်ကီးကမ့ၢ်တနီၤအခွဲးလၢ ကဆဲးမၤကဒီးတၢ်လုၢ်အိၣ်နီၢ်ခိ သးသမူအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. နီၣ်လဲၣ်ဂ့ၤလဲၣ်ဂ့ၤ ပုၤတဝၢအိၣ်ဒီးတနီၤလၢ အကွၢ်ဆၢခဲာ်မဲာ်ဘၣ်ဒီး တၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲခီဖျိတၢ်သးဆူၣ် လီၢ်ကျဲအယိ ဒီးဟီၣ်ခိၣ်လီၢ် မ့ၢ်တမ့ၢ်တၢ်ဖဲတၢ်မၤအခွဲးအယၢ်တအိၣ်အယိန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်အကါဒိၣ်လၢတၢ်ယုၤထံၣ်သ့ၣ်ညါအိၤတဖၣ်

- ပုၤဖဲဆၢတၢ်သံကွၢ်သံဒီး လၢတၢ်လီၢ်တနီၤပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲဆူ KHRG အအိၣ်လၢ, သးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအါထီၣ်အယိ တၢ်ခးလီၢ်သးလၢ ပုၤဖိၣ်စုကဝဲတဖၣ်အကျဲအိၣ်ထီၣ်ဝဲ လီၤဆိဒဲတၢ်လၢ မ့ၢ်တြီၢ်ကီၢ်ရၣ်အပူၤန့ၣ် တၢ်ယှၢ်မ့ၢ်ဟးဖျိးအိၣ်ထီၣ်ဘၣ်ဆၣ် အဲၤသ့ၣ် တူၢ်ဘၣ်လၢတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢအိၣ်အါထီၣ်န့ၣ်ဒီးလၢအပူၤကွၢ်န့ၣ်လီၤ.
- လၢဟီၣ်ကဝီၤပူၤ တၢ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့သနၢ်တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤဒီး တၢ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အကျဲဂ့ၤထီၣ်ဝဲ ဘၣ်ဆၣ် တၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်တဖၣ်အိၣ်ဒီးဝဲအါမးန့ၣ်လီၤ.
- KHRG ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါဝဲ တၢ်မၤပယုၤအကွၢ်အဂီၤအသိလုၢ်လၢအသိး နီၣ်အမ့ၢ်တၢ်မၤသံမၤဝီ, တၢ်ဖိၣ်ဆူၣ်မၤတရီတပါဒီး မ့ၢ်ခွါသ့ၣ်ထံတၢ်မၤပယုၤ, တၢ်မၤဘၣ်ဒိဖိသ့ၣ်ခွဲးယၢ်, နီၢ်ခိအတၢ်မၤပယုၤ, တၢ်နီၤဖးတၢ်အူၣ်အဆၢလၢတၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘၢအဖိခိၣ်, တၢ်မၤဆူၣ်ဒီးတၢ်ယုၤဆူၣ်ယုၤစိးတၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ငှးအိၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်မၤပယုၤအကွၢ်ဂီၤလၢ အကဲထီၣ်သး လၢအပဲာ်ယုၤဒီး တၢ်ဟံးန့ၢ်ဆူၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်အါထီၣ် ဒီးတၢ်တဟံကဲဝဲ ကညိခိၣ်ကမ့ၢ်အတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်မ့ၢ်လၢတၢ်ဆူၣ်န့ၢ်ဆၢခဲာ်ဟီၣ်လၢတၢ်ထူးတၢ်တီၤသ့ၣ်တဖၣ်အယိန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂီၤတဘျၢ်အံၤဘၣ်တၢ်ဒိန့ၢ်အိၤဖဲ လါအိးကထိဘၣ် ၁၄ သီ, ၂၀၁၅ နံၣ်, လၢလၢၢ်ဒိၣ်တၢ်, လၢၢ်ဒိၣ်ကီၢ်ဆၣ်, ချၢၣ်လွၢ်ထူၣ်ကီၢ်ရၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂီၤအံၤဖၢၤဖျါဖဲ သဝီဖိအဂၤ ၄၀၀၀ ဘျဲၣ်လၢအအိၣ်လၢ မ့, လၢၢ်ဒိၣ်ဒီးဆိထံး ကီၢ်ဆၣ်တဖၣ် ဟံးဖိၣ်မၤသကိးဝဲတၢ်သဂၢၢ်ဆိအမူးတချုးဒီးလၢ တၢ်ကဆဲးလီၤထံကီၢ်ဒိဘျၢ်တၢ်ပတုၣ်တၢ်ခးအလံာ်ပံးယၢ်အနံၤန့ၣ်လီၤ. (တၢ်ဂီၤ- ၄၂၁၀၀၀)

တၢ်ဂီၤတဘျၢ်အံၤဘၣ်တၢ်ဒိန့ၢ်အိၤဖဲ လါဒီးဘၣ်၂၀၁၇ နံၣ်လၢ ထီတထူၣ်ကီၢ်ဆၣ်, တီအူကီၢ်ရၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂီၤအံၤဒုးန့ၣ်ဝဲ ပယီၤသုးအသိလုၣ်တဖၣ်ဆုၢ်အါထီၣ်ဝဲ တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်ဒီးသုးဖိသံၣ်ဖိတဖၣ်ဆူ ချၢၣ်လၢဒီး ကီၢ်သုးဒီးသုးကလၢတဖၣ်အအိၣ်န့ၣ်လီၤ. (တၢ်ဂီၤ- KHRG)

အဆင့် (ခ) - လိင်ကိစ္စအတတ်ထိုင်ဘက်သား တစ်ဖက်တစ်ချက်အတတ်လဲကျ အံ့ ဟ်ဖျါထိုင်ပဲ သဝီဖိအါဒ်အါဂါလါ KHRG သံကွာ်သံဒီး အါတဖှ် အတတ်သုဉ်ညါခိဉ်တလတ်ဘက်သား NCA ဒီးတစ်ဖက်တစ်ချက်အကျါအကျဲစုပဲဒိဉ်မးန့ဉ်လီၤ. ပုၤအါဂါဟ်ဖျါထိုင် အတတ်မိဉ်န့ဉ် သးလီလါကမၤလိန့ဉ်အါထိုင်တံးဒီး န့ဉ်လီၤမၤသကိးတံးဒီး ပုၤမၤတံးဆါတံးသုဉ်တဖှ် ဒ်သိးကဟ်ဖျါထိုင်အဲဒဲသုဉ် အတတ်ဟ့ဉ်ကူဉ် တဖှ် ဒီးကမၤစၢၤပဲ တံးဒီးန့ဉ်တစ်ဖက်တစ်ချက်လါအယုဉ်ကါအဂီၢ်န့ဉ်လီၤ.

တံးဂုၢ်အကါခိဉ်လါတံးယုဉ်ထိုင်သုဉ်ညါအါတဖှ်

- တံးဂုၢ်တနီၤ ငှးစုၤလီၤတံးန့ဉ်လါ တံးမုဉ်တံးချဉ်အကျါကျဲအဖိခိဉ် ဒီး ဟ့ဉ်ပဲတံးတူၢ်ဘက်သား တံးတဖဲစိဉ်န့ဉ်တံးမုဉ်တံးချဉ် လါအယုဉ်ကါဘက်သားန့ဉ်လီၤ. တံးဂုၢ်ပဉ်ယုဉ်ပဲဒီး တံးမၤပယုဉ်တံးပတုဉ်တံးခး, တံးမၤလဲၤထိုင် သးအတတ်ဟူးတံးဂါကွၢ်ကွၢ်ဒီး တံးငှးဝဲးပြးလါအကဲထိုင်အသး KNLA ဒီး ပယီၤသး အဘၢဉ်စၢၤလါတံးလီၢ်တဘျူးတံးလါ ကီၢ်ပယီၤမုဉ်ထိုင်ကလံၤထံးပူၤ ဒီးကီၢ်ပယီၤသးအတတ်ပံးန့ဉ်အုဉ်ဒီး တံးသုဉ်လုၢ်လံာ်တုၤသန့ဟီဉ်ခိဉ်တဖှ်န့ဉ်လီၤ.
- ကမျါတနီၤဟ်ဖျါထိုင်အတတ်ဘက်သားပယီၤသးအံၤသုဉ်တံးမုဉ်တံးချဉ်အကျါကျဲ ဒ်သိးကမၤအုဉ်ထိုင်ကျဲထိုင်အတတ် စိတံးကမိၤလါဟီဉ်ကဝီၤအပူၤ ဒီးဒ်သိးတံးငှးကကဲထိုင်ဒီးအသးလါ ခါအုဉ်ညါအဂီၢ်န့ဉ်လီၤ.
- ပုၤအါဂါတနီၤတဲဖျါစ့ၢ်ကိးဝဲလါ တံးလါအမၤဟးဂီၢ် တံးမုဉ်တံးချဉ်လါအယုဉ်ကါအံၤမုဉ်ပဲ တံးဆိတလဲထံးရုၢ်ကီၢ်သဲးသန့ လါကီၢ်ပယီၤပူၤယံာ်နီၢ်ဝဲအယံာ် မၤဘၢဉ်ဒိကွၢ်တံးသုဉ်ထိုင် ဒ်မိဉ်ခြံဉ်စံဉ်သန့ ဒီးကီၢ်စၢၤဖိဉ် (ဖဲဉ်ဒေရၢဉ်) ပဒိဉ်အကွၢ်အဂီၢ် အံၤန့ဉ်လီၤ. တကးဒီးဘၢဉ် ပုၤတနီၤတူၢ်ဘက်သား တံးဘံဉ်တံးဘၢလါအဲဒဲသုဉ်အဂီၢ်တအိဉ် မုဉ်လါပယီၤသးအုဉ်န့ဉ်လါကလဲၤ အုဉ်ညါဒီး ငှးအိဉ်ထိုင်သးတဖဲပီအကွၢ်အဂီၢ်အယံာ်န့ဉ်လီၤ.

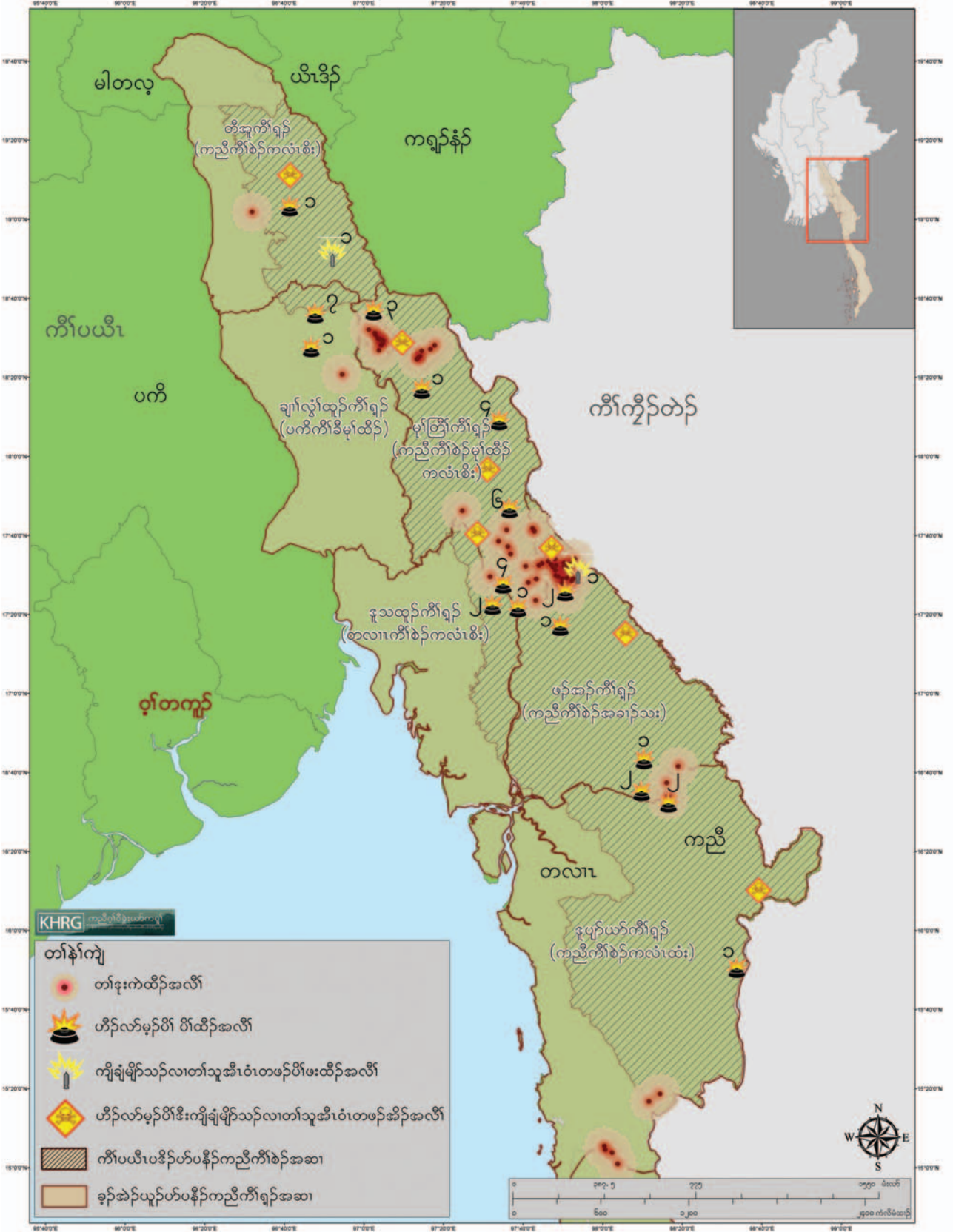
တံးဂါတဘျုးအံၤဘၢဉ်တံးဒိန့ဉ်အါ ဝဲ လါအိကူး ၁၅ သီ ၂၀၁၆နံဉ်, လါ ခိဉ်ဖးခိဉ်ကီၢ်ဆဉ်, တံးအုဉ်ညါန့ဉ်လီၤ. တံးဂါအံၤ ငှးန့ဉ်ပဲ တံးပနီဉ်အတၢဉ် လါ လိာ်ကဝီၤသဝီဖိသုဉ်တဖှ်အဟီဉ်ခိဉ်ဖိခိဉ်န့ဉ်လီၤ. တံးပနီဉ်အတၢဉ်အံၤ သးခိဉ်ကီၢ်လူၤလါအမုဉ်ကီၢ်ခိဉ်လါ ပယီၤသးဘယုဉ်နီၤတံးမၤလိသး ကလါအကူၢ်ခိဉ် ဆိလီၤဝဲ ဝဲလါအိကူး ၁၀ သီ ဝဲ ၂၀၁၆ နံဉ်အနံၤန့ဉ်လီၤ. တံးပနီဉ်အတၢဉ်စံးဝဲလါ ဟီဉ်ခိဉ်အံၤမုဉ်သးတံးခးလိဟီဉ်ကဝီၤလံးဒီး ဩဃာ် လိာ်ကဝီၤဖိတဖှ်လါ ကဟဲန့ဉ်လီၤဝဲန့ဉ်လီၤ. (တံးဂါ- KHRG)

တံးဂါတဘျုးအံၤ ဘၢဉ်တံးဒိန့ဉ်အါ ဝဲ လါမးရှး ၂၀ သီ, ၂၀၁၉ နံဉ် လါယဲဒါ ကရုၢ်, လါခိဉ်ကီၢ်ဆဉ်, ချၢဉ်လွံာ်ထုဉ်ကီၢ်ရုဉ်န့ဉ်လီၤ. တံးဂါအံၤ ငှးန့ဉ်ပဲ သဝီဖိလါ ယဲဒါကရုၢ်တဖှ် ဟ်ဖျါထိုင်အတတ်ဘက်သားထီဒါဝဲ ပယီၤသး အတတ်တုထိုင်ကျဲအတတ်တိာ်ကျဲန့ဉ်လီၤ. (တံးဂါ- KHRG)

တၢ်ကဲထီၣ်သးလၢအမၤဘၣ်ဒီးသးသမူတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၣ်ကီၢ်ပယီၤမ့ၢ်ထီၣ်ကလံၤစိး
(လၢအိးကထိဘၣ် ၂၀၁၅န့ၣ်တၢ်လၢအုၣ်ဖျၢၣ် ၂၀၁၉န့ၣ်)

- ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်အတၢ်တီတၢ်တြၢ်ကျဲသန့န့ၣ် တအိၣ်ဒီးကီၢ်မ့ၣ်သဲးလၢကစံၣ်ညီၣ်ကီၢ်ပယီၤသးတဖၣ်ဘၣ်. တၢ်အံၤကဲထီၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်လၢ အမ့ၢ်တၢ်ကွၢ်မိၣ်ဒီးကွၢ်တလီၤကလုာ်န့ၣ်ဆံးဖိတဖၣ်, တၢ်မၤအကျါအကျဲတအိၣ်ဖျါဖျါဖျါ, ဟံးတၢ်ဆၢကတီၢ်ယံာ်ယံာ်ထၢထၢလၢ တၢ်သးကျဲတၢ်မုၢ်တၢ်ရၢဒီး တၢ်စံၣ်ညီၣ်ပိတုအပူၤအိၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်ခိၣ်ဖးလၢဆိးဒီး တၢ်အိၣ်ကျိၣ်အိၣ်စ့န့ၣ်လီၤ. တကးဒီးဘၣ်, တၢ်လၢာ်ဘူၣ်လၢာ်စ့အါဒီး တၢ်သူပယီၤကျိၣ်လၢတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤ ပီၢ်ရီၢ်တၢ်စံၣ်ညီၣ်ပိတုကတီၢ်အယိမ့ၢ်တၢ်ကီ တၢ်ခဲလၢ ခိၣ်ဒုသဝီဖိအါဂၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ပုၤကညီတဝၢသ့ၣ်တဖၣ်အါတက့ၢ်ဟံာ်ဟံာ်ဘါဒီးန့ၣ် KNU တၢ်တီတၢ်တြၢ်အကျဲသန့န့ၣ်လီၤ. ဇဲလဲၣ်ဂ့ၤ, ကျဲသန့အံၤအါစုအါဘျီဟံးမုၢ်ဒီးဘျီန့ၣ်သဝီဖိအတၢ်မုၢ်တၢ်ရၢတဖၣ်တန့ၢ်ဘၣ်, တၢ်သူသဲးကျဲၤကျဲသန့ကၢ်ကျၢၤ လီၤတၢ်တအိၣ်ဘၣ်, အဝဲသ့ၣ်တအိၣ်ဒီး တၢ်စူးကါပီးလိဒီးပုၤဘၣ်မုၢ်ဘၣ်ဒါလၢ အကံာ်စီလၢပုၤပုၤစ့ၢ်ကီးဘၣ်. တၢ်ထံၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢ အတၢ်စံၣ်ညီၣ်သဟီၣ်စၢ်ဝဲဒိၣ်မး, တၢ်အိၣ်ကျိၣ်အိၣ်စ့ဒီးခိၣ်ဖးလၢဆိးအိၣ်စ့ၢ်ကီးဝဲအယိ မၤစၢ်လီၤကမ့ၢ်တၢ်န့ၣ်အါန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂီၤတဘျီအံၤ ဘၣ်တၢ်ဒိန့ၣ်အိၣ်ဖဲ လါအုၣ်ဖျါ ၁၅သီ, ၂၀၁၈န့ၣ်, ဖဲ လူၤသီကီၢ်ဆၢ, မုၢ်တြၢ်ကီၢ်ရၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂီၤအံၤဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ်သဝီဖိတဖၣ်ဘၣ်လုာ်မ့ၢ်ဒီး ခိၣ်ဖိလၢ တၢ်ဒုးကဲထီၣ်လၢကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်သး ဒီး KNU အယိန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဒုးကဲထီၣ်ခိၣ်ဖိလၢကီၢ်ပယီၤသးအါအါဂီၢ် န့ၣ်လီၤတလၢကွံာ်ဝဲလၢ KNU အတၢ်ပဟီၣ်ကဝီၤပူၤ လၢကတုထီၣ်ဝဲသိၣ်လုၣ်ကျဲ အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်တုထီၣ်ဝဲ တၢ်အိၣ်ကဒုပတြၢ်လီၤဖဲပုၤတတီၤန့ၣ်လီၤ.
(တၢ်ဂီၤ- KHRG)

တပ်ကတိကျကျတပ်

တရားဇနီးလေး ၂၀၁၂ နှစ် တပ်မတော်ပတော်တော်ခပကြီးဒီးဘဉ်န့ၣ် ကီၣ်ပယီၤသုးအတၢ်မၤတရီၤတပါဒီးမၤပယွဲကမျၢၣ် လၢကီၣ်ပယီၤမုၢ်ထီၣ် ကလံၤထံးတဖၣ်အခွဲးအယၢ်ဒိၣ်ဒိၣ်မုၢ်မုၢ်အိၣ်ဝဲအါမး ဒ်အမ့ၢ် တၢ်မၤသံမၤဝီၣ်မုၢ်ဂီၢ်ပၤလၢ တၢ်လီၤအါပူၤအါတီၤ, တၢ်မၤပယွဲနီၣ်ခိၣ်ကီၢ်, မုၢ်ခွါသွံၣ်ထံတၢ်မၤတရီၤတပါပိၣ်မုၢ်ပိၣ်မၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကတိၢ်ခဲအံၤဒၣ်လဲၣ်, ကီၣ်ပယီၤပဒိၣ်တဖၣ်ဖျါထီၣ်ဒီး အတၢ်သးအိၣ် သ့ၣ်ထီၣ်တၢ်မၤကျိၤကျဲၤ လၢကဟံးမူဟံးဒါဘျါရဲၣ်က့ၤ သးမုၢ်သံၣ်တိအတၢ်မၤအါမၤသီတဖၣ်န့ၣ်ဘဉ်.

တၢ်ဆဲးလီၤစုမုၢ်ကျၢၣ်လၢ ၂၀၁၂ နှစ် တပ်ပတော်တော်ခပကြီးဝံၤအလီၢ်ခံတၢ်မၤအါမၤသီဆူၣ်ဆူၣ်ကီၢ်ကီၢ်တဖၣ် ဧၤလီၤကွံၣ်ဝဲတဆံးတက့ၢ်ဒီး တၢ်မုၢ်လၢသးခုဘဉ်လၢ ပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယၢ်ခိၣ်သ့ၣ်အပူၤဟဲဂ့ၤထီၣ်ဝဲဘဉ်ဆဉ်, တၢ်တၢ်တၢ်တဖၣ်အိၣ်ဒီးဝဲအါမးန့ၣ်လီၤ. လီၤဆီဒၣ် တၢ်, တၢ်မၤပယွဲ ၂၀၁၅ နှစ်ထံကီၢ်ဒီဘျဉ်တၢ်ပတၢ်တၢ်ခးလံာ်တၢ်အာၣ်လီၤ NCA ဒီး တၢ်ဟံးန့ၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်ဂီၢ်မုၢ်ဂီၢ်ပၤတဖၣ် အိၣ်ဒီးဝဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်တီတၢ်တြၢ်သနူလၢခွါခဲအံၤတဖၣ် အကံာ်အစီတလၢပုၤလၢ ကဘျါရဲၣ်တၢ်မၤပယွဲပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယၢ်ဒီး တၢ်မၤ တရီၤတပါတဖၣ်တုၤလီၤတီၤလီၤဘဉ်. တၢ်အံၤမုၢ်လၢတၢ်မၤအကျိၤကျဲၤလၢတအိၣ်ဖျါရဲၣ်ဘဉ်, တၢ်အိၣ်ကျိၣ်အိၣ်စ့, တၢ်ကွၢ်တလီၤဒီး တၢ်သ့တၢ်ဘဉ်တအိၣ်လၢပုၤလၢ တၢ်စံၣ်ညီၣ်ပိတုၤကျိၤကျဲၤသနူပူၤဘဉ်အယီၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်တီတၢ်တြၢ်သနူလၢအအိၣ်သဘျၢ, အိၣ်ဒီးတၢ်ထဲသီးတုၤသီး, တၢ်တကွၢ်ဒိၣ်ဆံးအါစ့ၤ, တၢ်ဟံးမူဒါတုၤလီၤတီၤလီၤဒီး တၢ်ဟံးန့ၣ် အရူလၢ ပှၤမၤပယွဲတုၤပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယၢ်လၢအပူၤကွံၣ်တဖၣ်မ့တအိၣ်ဘဉ်ဒီး တၢ်မုၢ်တၢ်ခုၣ်တၢ်လဲၤကျဲၤလၢ ကီၣ်ပယီၤမုၢ်ထီၣ်ကလံၤထံး အံၤ လဲၤအသးဆူညါတသ့လၢဘဉ်. တၢ်တီတၢ်တြၢ်လၢတၢ်ကိးကပၤဒီးစံးတၢ်န့ၣ် ကဘဉ်ပၣ်ယုၣ်စ့ၢ်ကိးဒီး တၢ်အာၣ်လီၤအုၣ်ကီၢ်လၢ ပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယၢ်ခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်, တၢ်မၤဘဉ်လီၢ်က့ၤတၢ်မၤပယွဲလၢကဲထီၣ်တုၤအသးလၢအပူၤကွံၣ်တဖၣ်အဂီၢ်ဒီး တၢ်ဟံးလုၢ်ဟံးပှၤ ပှၤတဝါအကလုာ်စ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ.

“တၢ်သ့ဟံးမူဒါမ့တအိၣ်ဘဉ်ဒု တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်တၢ်မုၢ်တၢ်ခုၣ်ကသုးဒ်လဲၣ်, အနီၢ်နီၢ်န့ၣ်, တၢ်သ့ဟံးမူဒါအံၤကဘဉ်လဲၤသယဲၤဒီး တၢ်မၤတၢ်မုၢ်တၢ်ခုၣ်တၢ်လဲၤကျဲၤလီၤ.”

ကညီပိၣ်မုၢ်ကရၢ အကရၢဖိတကၤ

တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးတဖၣ်

(၁) ဆူကီၢ်ပယီၤသးမ့ၢ်ခိၣ်ဒီး သးခိးကီၢ်ဆၢ

ပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ်တဖၣ်ဒီး တၢ်သဘျူအခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်

- ယူးယိၣ်ဟဲကဲ, ကဟ့ကယာ်ဒီးသးဒီး မၤလၢထီၣ်ပှၤထီၣ်ပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ်အဂီၢ်ခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် လၢကမ့ၢ်ထံဖိကီၢ်ဖိအဂီၢ်ခိၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ဖိဖျၢၣ်တၢ်ဟံပနီၣ်ပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ်အသိးဒီး လူၤပိာ်ထွဲတၢ်မၤဂ့ၤမၤစၢၤပှၤ ဂ့ၢ်ဝိသဲစး IHL လံာ်ယံးယာ်လၢ ကီၢ်ပယီၤမ့ၢ်စ့ၢ်ကိးပာ်တံၣ်ကရၢတဖုန့ၣ်တက့ၢ်.
- ဟဲကဲကမ့ၢ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤခွဲးယာ်သဘျူ ခိဖျိတၢ်ထုးကွံာ် တၢ်တြီၤမၤတၢ်တၢ်လဲၤထီၣ်က့ၤလီၤအကျဲၤ န်အမ့ၢ်တၢ်သမံသမိးအတြီၤ, တၢ်ဟံပနီၣ်တၢ်လဲၤတၢ်က့ၤအဆၢကတီၢ်တဖၣ်ဒီး မၤလီၤတၢ်က့ၤဒ်သိးကမ့ၢ်ထံဖိကီၢ်ဖိတဖၣ် ကဟးထီၣ်ဟးလီၤဘၣ်လၢတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢအပူၤန့ၣ်တက့ၢ်.

တၢ်မ့ၢ်တၢ်ခ့ၣ်, တၢ်ပူၤဖျဲး ဒီးတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢ

- ပတုၣ်ကွံာ်တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဘျီထီၣ်သ့ၣ်မ့ၢ်သံၣ်ဘိတၢ်အိၣ်ဆိလီၤသးလီၤအသိ, ကျိချံၣ်သ့ၣ်ဒီးသးတၢ်စုကဝဲၤအပိးအလီတဖၣ်, ပတုၣ်တၢ်ဆုၢ်အါထီၣ်သ့ၣ်မ့ၢ်သံၣ်ဘိလၢ တၢ်ပတုၣ်တၢ်ဒီးအဟီၣ်ကဝီၤပူၤဖဲကရၢခံဖုလၢတၢ်သးလီၤပလီၢ်တအိၣ်, န် NCA အတၢ်ဘျူအဆၢဒိၣ် ၅ (ဂ) အသိးန့ၣ်တက့ၢ်.
- ပတုၣ်ကွံာ်သ့ၣ်မ့ၢ်သံၣ်ဘိတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤခဲလၢာ်ယုၣ်ဒီး တၢ်ဒီးလိစုကဝဲၤလၢတၢ်မၤအီၤလၢ လီၢ်ကဝီၤဖိအတၢ်အိၣ်ဆိးလီၢ်သဝီပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, နူသဝီအခိၣ်အယၢၤမ့ၢ်ဂ့ၤန့ၣ်တက့ၢ်.
- ဟးဆဲးသးဖိၣ်စုကဝဲၤတၢ်ဟးထီၣ်ဟးလီၤလၢ သးအဂၤတဖုတၢ်ဟီၣ်ကဝီၤအပူၤန် NCA အတၢ်ဘျူအဆၢဒိၣ် ၈ (ခ) အိၣ်ဝဲအသိးန့ၣ်တက့ၢ်. ဟးဆဲးစုကဝဲၤတၢ်ထီၣ်ဒါလိာ်သး လၢကဆိၣ်သနဲးကလုာ်န့ၣ်ဖိၣ်စုကဝဲၤကရၢအဂၤတဖၣ် စ့ၢ်ကိးတက့ၢ်.
- လီၢ်ကဝီၤကမ့ၢ်ဒီး ကလုာ်န့ၣ်ဖိၣ်စုကဝဲၤလၢအပၤဆုၢ်ဟီၣ်ကဝီၤန့ၣ် မ့ၢ်တဟ့ၣ်အခွဲးဘၣ်ဒီး တၢ်ကဘၣ်ဟးဆဲးတၢ်တ့ထီၣ်ဘျီထီၣ်ကျဲၣ်မ့ၢ်ကျဲၣ်ဒီး တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဘျီထီၣ်ကွံာ်ဂီၢ်ကလုာ်ကလုာ်တဖၣ် လၢကလုာ်န့ၣ်ဖိၣ်စုကဝဲၤကရၢအဂၤတဖုတၢ်ဟီၣ်ကဝီၤအပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤ လၢတၢ်ပၤသယဲၤဟီၣ်ကဝီၤအပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤန့ၣ်လီၤ.
- ပတုၣ်ကွံာ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢအမၤပယဲၤ NCA တၢ်ဘျူအဆၢဒိၣ် ၉ လၢအဒိသဒၢကဟ့ကယာ် ကမ့ၢ်ထံဖိကီၢ်ဖိ န်အမ့ၢ်တၢ်တၢ်အလၢထံဖိကီၢ်ဖိကမ့ၢ်အဖိခိၣ်, တၢ်မၤသံမၤဝီလၢအတဖိးမံးဒီးသဲစး, တၢ်ဟံးန့ၢ်ဆူၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်, တၢ်မၤဆူၣ်မၤစိး, တၢ်ဂုၢ်ဆူၣ်ပျီဆူၣ်, တၢ်ဖိၣ်ဆူၣ်မၤတရီၤတပါဒီးမုၢ်ခွါသ့ၣ်ထံတၢ်မၤပယဲၤတဖၣ်ဒီး ယူးယိၣ်ဟဲကဲတၢ်ဘျူအဂၤကိးထံၣ်ဒီး လၢအအိၣ်ဖဲ အဆၢဒိၣ် ၉ အံၤန့ၣ်တက့ၢ်.
- ထုးလီၤကွံာ်သ့ၣ်မ့ၢ်သံၣ်ဘိဒီးအတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဘျီထီၣ်တဖၣ်ကိးကလုာ်ဒီး န်အမ့ၢ်သးတၢ်အိၣ်ဆိလီၤသးအလီၢ်, သးတၢ်မၤလိလီၢ်ဒီး အဂၤတဖၣ်လၢ ကမ့ၢ်ထံဖိကီၢ်ဖိအိၣ်ဆိးဟီၣ်ကဝီၤအပူၤန့ၣ်တက့ၢ်.

တၢ်ဟံးန့ၢ်ဆူၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်

- ပတုၣ်ကွံာ်တၢ်ဟံးန့ၢ်ဆူၣ်ထံဖိကီၢ်ဖိကမ့ၢ်တဖၣ်အဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်ဒီး ဟ့ၣ်လီၤက့ၤဟီၣ်ခိၣ်လၢ တၢ်ဟံးန့ၢ်ဟံးတၢ်လံအီၤတဖၣ်ဆူၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ကစၢ်နီၢ်နီၢ်အအိၣ်ဒီး လိးက့ၤတၢ်လၢအဟးဂုၢ်ဟးဂီၢ်တဖၣ် န်ဖ့ၣ်ဟံးရိတၢ်ဘျူမိၢ်ပှၤလၢအမ့ၢ် ဟံၣ်ယိတၢ်အိၣ်ဆိးလီၢ်ဒီး တၢ်စုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ်လၢပှၤဘၣ်ကိဘၣ်ခဲဒီး ပှၤလီၢ်အိၣ်ကမ့ၢ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်. တၢ်မ့ၢ်စ့ၢ်ကိးတၢ်ဟီၣ်ခိၣ်လီၢ်တဖၣ်လၢသးမ့ၢ်သံၣ်ဘိအဂီၢ်ဒီး, တၢ်ကဘၣ်မၤရဲၤမၤပျီဆိကွံာ်ကယဲၤတၢ်ပိးတၢ်လိဒီး တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဘျီထီၣ်လၢအလီၤဘၣ်ယိၣ်တဖၣ်တချးဒီးလၢ တၢ်ဟ့ၣ်က့ၤဟီၣ်ခိၣ်ဆူၣ်အကစၢ်အအိၣ်ဒီးဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

- ဟ့ာ်တဲာ်ခွဲးတဲာ်ယာ်တုာ်လီာ်တီာ်လီာ်လါ ခိခိာ်နူသဝီဖိတဖာ်ကနာ်လီာ်မာသကိးတဲာ်ဒီး ထံကီာ်ပဒိာ်ပပုာ် ဒီး မာသကိးတဲာ်လါ တဲာ်မာတဲာ်ဆာတ်ာ်အတဲာ်ရဲာ်တဲာ်ကျဲာ်အပူာ်.

တဲာ်တီတဲာ်တြဲာ်ဒီးတဲာ်သ့ဟံးမူဟံးဒါ

- မာတဲာ်လါအလိာ်ဝဲကိးမံးဒီးဒီးဒီး ကမာလီာ်တဲာ်က့ာ်တဲာ်ဟံးမူဟံးဒါဒီး မာကတဲာ်ကွဲာ်တဲာ်ပျဲာ်ပူာ်တဲာ်ကမာ် လါတဲာ်မာပယုဲ ပုာ်ဟီာ်ခိာ်ဖိခွဲးယာ်လါအကဲထီာ်တဲာ်အသး တချုးဒီးလါ တဲာ်မာထံကီာ်ဒီးဘ့ာ်တဲာ်ပတုာ်တဲာ်ခဲးမ့ာ်ဂ့ာ် ဒီးတဲာ်မာအီာ်ဝဲအလီာ်ခဲ မ့ာ်ဂ့ာ်န့ာ်တက့ာ်.
- နူးအိာ်ထီာ်တဲာ်မာအကျဲာ်အကျဲာ်လါအသဘူာ်ဒီးလါအတက့ာ်ဒိာ်ဆဲးအါစ့ာ်တဲာ်ဘာ် ဒိသိးတဲာ်ကယိထံသမံသမိးက့ာ် တဲာ်မာအါ မာသီခဲလါဒီး တဲာ်မာပယုဲဟီာ်ခိာ်ဒီးဘ့ာ်တဲာ်မာပယုဲပုာ်ဟီာ်ခိာ်ဖိခွဲးယာ်သဲးတဖာ် (လါအကဲထီာ်တဲာ် တချုးဒီးလါ တဲာ်မာ ထံကီာ်ဒီးဘ့ာ်တဲာ်ပတုာ်တဲာ်ခဲးမ့ာ်ဂ့ာ် ဒီးတဲာ်မာအီာ်ဝဲအလီာ်ခဲမ့ာ်ဂ့ာ်) န့ာ်တက့ာ်. တဲာ်မာအကျဲာ်အကျဲာ်တဖာ်အဲာ် ကဘာ်မ့ာ်တဲာ်အိာ် ပျဲာ်ပျဲာ်, တုာ်သိးထဲသိး, ချုးဆါချုးကတီာ် လါတဲာ်စံာ်ညီာ်အပူာ်န့ာ်လီာ်.
- ဘ့ာ်ဘာ်မာလါပုာ်ဒီးဟ့ာ်က့ာ်တဲာ်ခွဲးတဲာ်ယာ်လါ ပုာ်တုာ်ဘာ်တဲာ်မာပယုဲအခွဲးအယာ်အါအါသီသီတဖာ်အဂီာ် ခိဖျိတဲာ်စံာ်ညီာ် ပီတုာ်မ့ာ်ဂ့ာ် ဒီးလါကျဲာ်အဂါတဖာ် ဒိအမ့ာ်တဲာ်ဟ့ာ်စ့အိာ်လိး, တဲာ်ဟ့ာ်ကဲာ်မာပုာ်က့ာ်ဒီး တဲာ်မာဘာ်လီာ်ဘာ်စးက့ာ်တဲာ်တဖာ် တက့ာ်. တဲာ်မာဘာ်လီာ်ဘာ်စးက့ာ်တဲာ်အဲာ် ကဘာ်လဲာ်အသး ဒိဟီာ်ခိာ်ဒီးဘ့ာ်လံာ်ဘိးဘာ်ရဲာ်လီာ်ဘာ်ပးပုာ်ဟီာ်ခိာ်ဖိခွဲးယာ် UDHR ဒီး UN ဘီမုာ်စာဖိာ်ကရါ အတဲာ်သိာ်တဲာ်သီမိာ်ပုာ်တဖာ်, တဲာ်နဲာ်ကျဲာ်လါတဲာ်လိးက့ာ်ဒီးမာဘာ်လီာ်ဘာ်စးက့ာ်တဲာ်လါ ပုာ်တုာ်ဘာ်တဲာ်မာပယုဲအခွဲးအယာ်အါအါသီသီတဖာ်အဂီာ်ဒီး တဲာ်မာတရီတပါအါအါသီသီဘာ်ပး ဟီာ်ခိာ်ဒီးဘ့ာ်ပုာ်တဝါ တဲာ်မာဂ့ာ်မာစါသဲး IHL တဖာ်ဟံးပနီာ်ဝဲအသိးန့ာ်တက့ာ်.

တဲာ်အိာ်ဆူာ်အိာ်ချ့

- မာဂ့ာ်ထီာ်က့ာ်တဲာ်ကွဲာ်ထွဲတဲာ်အိာ်ဆူာ်အိာ်ချ့အဂီာ်ခိာ်ထံးတဲာ်သ့ာ်ထီာ်ဆီလီာ်ကွဲာ်ဂီာ်ဒီး တဲာ်ကွဲာ်ထွဲတဲာ်ဖိး တဲာ်မာတဖာ်လါအမ့ာ် မိာ်ဒီးဖိဆဲးတဲာ်အိာ်ဆူာ်အိာ်ချ့သနာ်လီာ်ဆီဒဲာ်တဲာ်လါ ခိခိာ်နူသဝီအပူာ်ဒီး ပုာ်ဘာ်နးဘာ်ဖိာ်လါအအိာ်ဆိးလါနူသဝီအပူာ် မ့ာ်ဂ့ာ်, လါခုာ်ဖိဒီးပါတုာ်လါခုာ်ဒိာ်တဖာ်အပူာ်မ့ာ်ဂ့ာ်န့ာ်တက့ာ်.

တဲာ်ကူာ်ဘာ်ကူာ်သ့

- နူးအိာ်ထီာ်တဲာ်သိာ်တဲာ်သီ, တဲာ်ပါဆုာ်ရဲာ်ကျဲာ်, ပုာ်တဝါခိာ်ယါတဲာ်ရဲာ်လီာ်ဘာ်ထွဲ ဒီးတဲာ်ကူာ်ဘာ်ကူာ်သ့ကျဲာ်ကျဲာ်သနာ်တဖာ် ဒိသိးကဒိသဒါကဟုကယာ်တဲာ်မာပယုဲဖိသဲာ်အနီာ်ခိကွဲာ်ဂီာ်မ့ာ်ဂ့ာ်, အသးတဲာ်တုာ်ဘာ်မ့ာ်ဂ့ာ်, တဲာ်မာဘာ်ဒိဘာ်ထံးဒီးတဲာ်မာပယုဲ, တဲာ်ကွဲာ်ကပဖိသဲာ်လါတဲာ်ရဲာ်လီာ်ဘာ်ထွဲအပူာ်, တဲာ်မာအါမာသီဖိဒိဖိသဲာ်ခိဖျိ မုာ်ခွါသ့ာ်ထံတဲာ်မာဆူာ်မာစိးလါတဲာ်သိာ်လိ ကျဲာ်ပူာ်, ဒိတဲာ်အါာ်လီာ်အီာ်လီာ်ဘာ်ပးဖိသဲာ်အခွဲးအယာ် CRC အတဲာ်ဘျဲာ်နီာ်ဂံာ် ၁၉ လါကီာ်ပယိာ်ကဘာ်လူာ်ပိာ်ထွဲဝဲအသိးန့ာ် တက့ာ်.

(၄) ဆူကီာ်ပယိာ်ပဒိာ်ဒီး ကညီဒိကလုာ်စာဖိာ်ကရါ-ကညီဒိကလုာ်တဲာ်ထုာ်ဖျဲးသုးမ့ာ်ဒိာ် KNU/KNLA

ပုာ်ဂ့ာ်ဝီတဲာ်မာဂ့ာ်မာစါ

- ဟ့ာ်တဲာ်ပျဲာ်လါလါပုာ်ပုာ်ထီာ်ဘိလါ ပုာ်ဟ့ာ်တဲာ်မာဂ့ာ်မာစါဆူပုာ်တဝါတဖာ်, ကမျဲာ်တဲာ်ကစီာ်ဒီးတဲာ်ကွဲာ်ဟ့ာ်ကွဲာ်စူာ်ပုာ်ဟီာ် ခိာ်ဖိခွဲးယာ်ကရါတဖာ် လါကဆီာ်ထွဲကမျဲာ်လါအလိာ်ဘာ်တဲာ်မာစါခိဖျိ စုကဝဲတဲာ်သဘံာ်သဘုာ်ဒီး တဲာ်မာအါမာသီ အဂါတဖာ်အယိန့ာ်တက့ာ်. မာသကိးစုာ်ကိးတဲာ်ယုာ်ဒီးအဝဲသ့ာ်တဖာ်န့ာ်တက့ာ်.

တဲာ်ကူာ်ဘာ်ကူာ်သ့

- မာလီာ်တဲာ်လါ ကျဲာ်သရဲာ်တဖာ်ကပတုာ်ကွဲာ်တဲာ်စံာ်ညီာ်မာဆါဖိသဲာ်လါကျဲာ်, ဟံကဲဖိသဲာ်အခွဲးအယာ်ဒီး ဒိသဒါအီာ်လါတဲာ်စံာ် ညီာ်မာဆါတဖာ်မ့ာ်ဂ့ာ် တဲာ်စံာ်ညီာ်မာမဲာ်ဆုးလါအဂုာ်အဂါတဖာ်မ့ာ်ဂ့ာ်, ဒိတဲာ်အါာ်လီာ်အီာ်လီာ်ဘာ်ပး ဖိသဲာ်အခွဲးအယာ်

CRC လက်ပံပေးကတော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းနှင့်တကွ၊ သိပ်သည်းစွာလုံခြုံရေးအဖွဲ့အစည်းများနှင့်အတူ လာအိုနိုင်ငံအတွင်းရှိ အကျိုးအကျေးတစ်ဖက်နှင့်တကွ၊

(၅) ဆူကညီဒီကလုန်စာဖိုင်ကရား-ကညီဒီကလုန်တော်ထုတ်ဖျားသုံးမုဒ်နီ KNU/KNLA

တော်ဘျာခိုင်သုတ်ဒီး တော်ပာတော်ဆွာ

- ဟုတ်တော်သိပ်သည်းစွာ တော်သုတ်ညါနီပာတော်သိပ်တော်သီအဂ္ဂါအကျိုး လာထံဖိကိတ်ဖိကမျာအဂ္ဂါ၊ ဒီးလဲလီကဝီပုပုတော်တော် တဖန် ဒ်သီးအဝဲသုတ်တော်သုတ်ညါနီပာတော်သိပ်တော်သီအဂ္ဂါ နှင့်တကွ၊

စုကဝဲတော်သဘင်သဘင်ဒီးတော်မာအာမာသီအဂ္ဂါတဖန်

- လူပိုင်မာထွဲတော်လီတော်မူဒါခဲလားဒ် Geneva Call အတော်အာဂ္ဂါလီအီလီလဲလီကကြိအာထီဒါ မုဒ်ခွါသွင်ထံတော်မာပယွဲ လာစုကဝဲတော်သဘင်သဘင်အဆာကတော်ပာဖျါဝဲအသီး၊ တော်ပတုကွန်မုဒ်ခွါတော်ကွာတလီဒီး တော်အာဂ္ဂါလီအီလီ လဲလီကဒီး သဒါကဟုကယာဖိသုတ်တဖန် လာစုကဝဲတော်သဘင်သဘင်အတော်မာတော်ဒီးအပူ နှင့်တကွ၊

(၆) ဆူပုမာမုဒ်ကျါဝဲကွာဒီးပုဘျာလီကျိန်စုတဖန်

- ဟ်ကဲထံဖိကိတ်ဖိခွဲယာလဲအအိန်လဲ ကီပယီမုဒ်ထီကလဲထံတော်မာပ ဒ်ဘီမုဒ်စာဖိုင်ကရားတော်နီကျဲတော်သိပ်တော်သီ (United Nations Guiding Principles) ဟ်ဖျါဝဲလဲမုဒ်ကျါဝဲကွာ ဒီးပုဟီဂ်ခိုင်ဖိခွဲယာတဖန်အသီး နှင့်တကွ၊
- တချူးလဲ တော်ဒုးအိန်ထီမုဒ်ကျါဝဲကွာတော်မာဒ်ဒ်မုဒ်မုဒ်တဖန်ဒီးဘင်အဆာကတော်၊ခီပနံတဖန် ကြားမာတော်ထံလီတော် ပိုင်တဲသကီးတော် ဒီးလီကဝီပုပုတော်ဖိတဖန်ခီဖျါလူပိုင်မာထွဲ တော်ဒုးသုတ်ညါဆီဒီးတော်ဟံးနီတော်ဘင်သးလဲအသဘျာ (FPIC) တော်နီကျဲတဖန်ဒ်အမုဒ်-
  - မာဆီတော်ထံလီတော်ပိုင်သကီး၊ ဒ်သီးတော်ကဟ်သုတ်ဟ်သးလီကဝီပုပုတော်ဖိတဖန်အတော်ဘင်သိပ်ဘင်ဘီ လဲဟ်ဖျါ ထီဝဲတဖန်အဂ္ဂါ ဖဲတချူးလဲတော်စးထီမာတော်တိန်ကျဲတဖန် ဒ်ဘင်နှုလီ၊
  - ဟုတ်နီလီတော်ဂုတော်ကျါဘင်ထွဲညီနီတော်မာတော်တိန်ကျဲ၊ အကွာအဂီ၊ တော်တိန်ကျဲအဒိန်အထီ၊ တော်တိန်ကျဲအတော် အိန်သးလဲအခံကွာသု၊ တော်တိန်ကျဲအဟီဂ်ကဝီအလဲအထီအဂ္ဂါအကျါနှင့် ကဘင်မုဒ်ကျိန်လဲ ပုလီကဝီဖိတဖန် နီပာဝဲသု ဒီးဘင်လီဖိဒုလီအသးဒီးလီကဝီဖိတဖန် တော်ဆဲတော်လဲအတော်အိန်သးနှုလီ၊ တော်ထံလီတော်ပိုင်သ ကီးတော်ဒီးလီကဝီပုပုသဝီဖိကိတ်ကတော်ဒီးအပူ ကဘင်မာနီမာပာတော်ဂု လဲလီကဝီပုပုဖိတဖန်ဟ်ဖျါထီဝဲ ဒ်သီးကဒုးအိန်ထီတော်ထံလီအပျီဒီး တော်ဟံးနီတော်ဘင်သးပတီတဖန်ကအိန်ထီအဂ္ဂါ ကဘင်ဟုတ်တော်အုဂ်ကီနှင့် လီ၊
  - ကရားကရီတီခိုင်ရိန်မဲ ပုလဲညီနီတော်ကွာကဟ်ကွာအီလဲလဲတော်မာအဆာကတော် ပုပုယုပိုင်မုဒ်ဒီးကလုန်ဆဲးတဖန် ဒ်သီး အဝဲသုတ်ကနုလီပုပုပုပုဂီလဲ တော်မာတော်ဆာတော်အပူ၊
  - ကဘင်လူပိုင်မာထွဲတော်အာဂ္ဂါလီလဲ တော်ဟုတ်တော်အီဆူလီကဝီကမျာဖိတဖန်အအိန်ဒီး ဒ်သီးကဘင်လီဖိမဲဒီးသဲစး တော်ဘျာအဂ္ဂါ ကဘင်ဒုးအိန်ထီတော်ထံလီအိန်သကီးဒီးကမျာဖိတဖန် လဲအအိန်ဒီးတော်ကဲဘျူးကဲဖိုင်လီတော်လီဆဲးနှု လီ၊
  - လဲတော်မာလိပ်ထီဖးထီတော်တိန်ကျဲအဆာကတော်နှင့် တော်ဖိုင်တံဖိုင်ဖိယာဒီးတော်ဆီသနံးတဖန် သုတအိန်တဂုနှင့် ကဘင်မာလီတော်ဝဲဒ်နှုလီ၊
- တချူးလဲတော်မာနီ မုတမုဒ် တော်ဟုတ်ဒီးလဲလီဟီဂ်ခိုင်လဲ မုဒ်ကျါဝဲကွာတော်ဖိတော်မာအဂ္ဂါဒီးဘင်နှင့် တော်ကဘင်သမံ သမီးမာကွာ ဒ်သီးတော်ကနီပာဘင်သးဒီး မိလုပာလဲတော်နီပုဟီဂ်ခိုင်သနုတဖန် ဒီး ဟ်ပနီဟီဂ်ခိုင်ကစာလဲ အိန်ဒီး ဟီဂ်ခိုင်လဲအဖိသဲးစး ဒီးမိလုပာလဲတော်နီပုဟီဂ်ခိုင်ခံကလုန်လဲ အတော်ခွဲတော်ယာ လဲဟီဂ်ကဝီပုပု၊ တော်တဘင်ဒီးသနု

ထီၣ်သးလၢ ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်အတၢ်အုၣ်ကီၤ လၢအစံးဝဲ တၢ်သးဆူၣ်လီၤကျဲးဒီး တၢ်ဟံးန့ၢ်ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်တအိၣ်ဘၣ် အဖီခိၣ်န့ၣ်ဘၣ်.

- ပတုၣ်ကွံာ်တၢ်မၤဆူၣ်တၢ် နိသးကဒီးန့ၢ်ဘၣ်ဟီၣ်ခိၣ်အဂီၢ်တဘျီယီၤ ဒီးဟ့ၣ်လီၤက့ၤစ့အိၣ်လိးလၢအကၢကီၣ်ဝဲ ဆူပုၤတူၢ်ဘၣ် တၢ်တဖၣ်လၢ အဟီၣ်ခိၣ်လံာ်အုၣ်သးအိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ တအိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤတက့ၢ်. တၢ်ကြၢးဟးဆဲးဝဲ တၢ်ဟံးန့ၢ်တၢ်ဘျးတၢ်ဖျိၣ် ခိဖျိတၢ်ဟံပနီၣ်ဝဲ မိၢ်လုၢ်ပၢ်လၢတၢ်န့ၢ်ပၢ်ဟီၣ်ခိၣ်တဖၣ် လၢကီၢ်ပယီၤအတၢ်သိၣ်တၢ်သီအပူၤတအိၣ်ဘၣ် ဒီးသ့ဝဲတၢ်အံၤနိသးကဟံးန့ၢ်ပုၤန့ၢ်ပၢ်ဘၣ် မိၢ်လုၢ်ပၢ်လၢဟီၣ်ခိၣ်န့ၣ်လီၤ.
- တချးတၢ်မၤဝဲ မ့ၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ် မ့တမ့ၢ် တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဘျီထီၣ်အတၢ်တီၢ်ကျဲၤ တမံၤဂ့ၤတမံၤဂ့ၤဘၣ်န့ၣ် တၢ်ကဘၣ်သမံသမိးမၤကွၢ် တၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးဘၣ်ပးခိၣ်ယၢၤန့ဆၢၣ်ဒီး ပုၤတဝၢတဖၣ်အတၢ်အိၣ်သး ဒီးတၢ်ကဘၣ်ဒုးသ့ၣ်ညါက့ၤ လီၤကဝီၤဖိသ့ၣ်တဖၣ် ဒ်အဝဲသ့ၣ်အနီၢ်ကစၢ်တၢ်ကတိၤကျိၢ်အသိး, တၢ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်စ့အိၣ်လိးလၢအကၢကီၣ်ဝဲ ဆူပုၤလၢအတူၢ်ဘၣ်တၢ်ခိဖျိ ခိၣ်ယၢၤန့ဆၢၣ်အတၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံး လၢတၢ်တီၢ်ကျဲၤအယိန့ၣ်လီၤ.
- တၢ်ကဘၣ်ဟးဆဲး မၤသကိးတၢ်ဒီး ခိပနံၣ်လၢအတၢ်ဘၣ်ထွဲအိၣ်ဒီး ကီၢ်ပယီၤအတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢသးသ့ၣ်တဖၣ်, တၢ်ကဘၣ်ဟးဆဲး တၢ်ကူၣ်ထီၣ်ရူသ့ၣ်သကိးတၢ်ဒီး ကရၢဖိလၢအအိၣ်လၢကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်, ဘၣ်ဘၢသး မ့တမ့ၢ် သးဖီၣ်စုကဝဲၤအဂၤအကျိၤဒ်သိးတၢ်ကမၤကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ် မ့ၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ် မ့တမ့ၢ် တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဘျီထီၣ်တၢ်တီၢ်ကျဲၤအဂီၢ်
- တၢ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်တၢ်မၤလိဆူ ဘၣ်ဘၢသးလီၤဆီသ့ၣ်တဖၣ်အအိၣ် နိသးအသုတမၤပယွဲဘၣ် လီၤကဝီၤကမျၢၢ် အခွဲးအယၢ်တဂ့ၤအဂီၢ် မ့မ့ၢ်တခီ နိသးအဝဲသ့ၣ်ကသ့ဟံးန့ၢ်အမူအဒါအဂီၢ်, ဘၣ်ဘၢသးလီၤဆီ ကဘၣ်ဟ့ၣ်စ့အိၣ်လိးလၢအကၢကီၣ်ဝဲ ဆူပုၤလၢအတူၢ်ဘၣ်တၢ်မၤပယွဲအခွဲးအယၢ်သ့ၣ်တဖၣ် ခိဖျိအဝဲသ့ၣ်အယိ ဒီးဟံးထီၣ်ဂ့ၢ်ဝီဘၣ်ပးပုၤမၤကမၢ်တၢ်တဖၣ်.

ကညီဂှ်ဝိခွဲးယှ်ကရူၢ်အံၤ ဘၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အိၣ်ပဲ ၁၉၉၂ နံၣ်ဒီး မ့ၢ်ဝဲလီၤကဝီၤကရၢသဘျီတဖုလၢအအိၣ်လီၤဟ့ၣ်လီၤအသးလၢကမၤဂ့ၤ ထီၣ်ပုၤဂှ်ဝိခွဲးယှ်အတၢ်အိၣ်သးလၢကီၢ်ပယီၤအပူၤ ခိဖျိမၤနီၣ်မၤယၢၤသဝီဖိတဖၣ်အကလုၢ်, ဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤအဝဲသ့ၣ်အတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ် လၢကမၤန့ၢ်, ယုန့ၢ်ပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိအခွဲးအယၢ်အဂီၢ်ဒီး ဟံးဖျိၣ်မၤသကိးတၢ်ဒီးသဝီဖိတဖၣ် နိသးကမၤဂ့ၤထီၣ်အဝဲသ့ၣ်တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ် လၢကဒိသဒါလီၤအနီၢ်ကစၢ်သးလၢ တၢ်မၤပယွဲတဖၣ်အယိန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤပယွဲပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယှ်တၢ်ဂှ်တၢ်ကျိၤလၢပဒီးန့ၢ်ဘၣ်အိၣ်တဖၣ် ဘၣ်တၢ်ထုးထီၣ်ရၢလီၤအိၣ်သက့ၤဆးဒး လၢဟီၣ်ခိၣ်ဒိဘျီန့ၣ်လီၤ. နယုထံၣ်သ့ၣ်ညါ ပတၢ်မၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢအအိၣ်ဖျါဝဲဝဲ www.khrg.org အပူၤသ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.